
Kyrkomötet
Motion 2020:13
av Erik Johansson m.fl.

Svenska kyrkans stiftsindelning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inför en översyn av Svenska kyrkans stiftsindelning beakta att fler stift behövs för den pastorala omsorgens skull och en rimlig storlek på en biskops ansvarsområde.

Motivering

I kyrkostyrelsens skrivelse 2020:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2021–2023 med anledning av coronapandemin ser ”kyrkostyrelsen behov av att långsiktigt överväga hur den mest ändamålsenliga stiftsindelningen ser ut” (s. 9). Historiskt har det skett viss översyn av stiftsindelningen tidigare, även om den struktur som i dag finns i huvudsak har månghundraårig hävd. Så uppgick exempelvis Kalmar stift i Växjö stift 1915 och Stockholms stift bildades 1942, men detta är mer undantag än regel. Till kyrkans ursprungliga organisationsform hör stifts- och församlingsnivåerna, inte vare sig nationell- eller kontraktsnivå som i princip endast är hjälpnivåer.

Av kyrkostyrelsens skrivelse får man intryck av att ett stift mer är en administrativ och organisatorisk enhet än en pastoral enhet ledd av en biskop. Därför är det klokt att skrivelsen inte anger huruvida man tänker sig fler eller färre stift. Grundfrågan bör inte vara hur stiften fungerar bäst administrativt och ekonomiskt utan hur en stiftsenhet bör se ut för att på bästa sätt tillgodose en biskops möjlighet att utöva tillsyn och ledarskap.

Även om antalet medlemmar i Svenska kyrkan har minskat så har Sveriges befolkning ökat. Detta gör att många stifts och biskopars ansvar har kommit att omfatta allt fler, någonting som främst gäller de tätbefolkade stiften som Göteborg, Stockholm, Lund och Uppsala. Andra stift är till ytan väldigt stora med långa avstånd och skulle av den anledningen behöva delas. Om det sker en översyn av stiftsindelningen bör den därför primärt inriktas på en ökning av antalet stift och biskopar, inte tvärtom. Om Svenska kyrkan vill vara en levande kyrka i pastoral omsorg så är det viktigt att biskopen har närhet och överblick över hela sitt stift. Administrativa förändringar som är på gång med gemensamma servicefunktioner för ekonomi, IT och lönehantering underlättar mycket, vilket ger en god möjlighet att etablera fler stift. Stiften skulle på så vis få en större betydelse för den andliga och teologiska utvecklingen, medan ekonomiska och administrativa servicefunktioner kan lösas på nationell nivå. Det har under decennier varit tydligt att avstånden mellan stiftsledningen å ena sidan och församlingarna och de vigda medarbetarna å andra sidan upplevts som alldeles för stora. Att bilda fler stift skulle vara ett sätt att komma till rätta med detta annars svårlösta problem.

I det kommande utredningsarbetet är det därför viktigt att dessa olika aspekter vägs in, så att framtidens stiftsorganisation kan vara så ändamålsenlig som möjlig för Svenska kyrkans läromässiga klarhet och dess omsorg om medarbetarna. Svenska kyrkan behöver helt enkelt fler stift, inte färre.

Utredningen om kommande stiftsindelning bör därför sammanfattningsvis ta följande i beaktande:

1. För en ökad närhet behövs fler stift. Utredningen får visa vilka men rimligen bör bl.a. stift som Lund, Stockholm, Göteborg och Uppsala komma i fråga.
2. Förutom de territoriella stiftet bör man även beakta några icke-territoriella stift inriktade främst på minoriteter och då främst språkliga minoriteter, exempelvis samiska, meänkieli och teckenspråk.
3. Ytterligare att beakta är ett stift för de svenska utlandsförsamlingarna.

Uppsala den 27 juli 2020

Erik Johansson (FK)

Berth Löndahl (FK)

Håkan Sunnliden (FK)